

KOKEMÄENJOEN VESISTÖALUEEN VIRTAVESIEN JA TAIMENKANTOJEN HOITOTOIMENPITEET VUONNA 2018

Vuonna 2018 Kokemäenjoen vesistöalueella virtavesien ja taimenkantojen hoitotoimet laajentuivat huomattavasti, kun alueella toteutettiin kaksi suurta virtavesi hanketta samanaikaisesti. Jo edellisellä vuonna käynnistynyttä EKOenergian ympäristörahaston tukemaa Vapaat Vesireitit –hanketta toteutettiin Kyrösjärveen laskevassa Kovesjoessa ja Längelmäveteen laskevissa Taipaleenjoessa ja Kooninjoessa. KVVY käynnisti vuonna 2018 nelivuotisen VIRTA-hankkeen Pirkanmaalaisten kuntien, kalastusalueiden, osakaskuntien ja yhteistyökumppanien tuella. VIRTA-hankkeessa toteutettiin puolestaan laaja-alaisesti virtavesien ja taimenkantojen hoitotoimenpiteitä muissa Pirkanmaan virtavesikohteissa.

Pirkanmaalla sekä vesi- ja maa-alueiden omistaja ja kalastusalueet ovat ottaneet virtavesien ja taimenkantojen hoitotyöhön omaksi asiakseen, mikä on vauhdittanut hoitotoimenpiteiden toteuttamista. Vuoden 2018 aikana hoitotoimenpiteiden toteuttamisessa otettiin ensimmäisiä edistysaskelia uusissa virtakohteissa ja jatkettiin jo rutiininomaisesti vanhoilla kohteilla. Kuluva vuosi oli menestyksellinen erityisesti virtavesien kunnostusten suhteen, sillä vuoden aikana toteutettiin yhteensä 6 talkookunnostustapahtumaa ja 2 koneellista kunnostusta. Kunnostuskohteisiin voit tutustua klikkaamalla kunnostustapahtumista kertovien sivujen yläreunassa olevaa Google maps:n ikonin (), jonka kautta pääsee tarkastelemaan kohteista otettuja 360° panoraama valokuvia. Klikkaamalla puolestaan ikonin () pääsee puolestaan katsomaan vesistöä kertovaa Youtube-videota.

Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys kiittää kuluvan vuoden osalta yhteistyöstä kaikkia kalastusalueita, yhteistyökumppaneita ja vapaaehtoisia talkookunnostajia alueen virtavesien ja taimenkantojen tilan parantamiseksi. Seuraavassa käydään hieman tarkemmin vuonna 2018 tehtyjä hoitotoimenpiteitä.

Vuonna 2018 toteutetut toimenpiteet

ESISELVITYKSET (VIRTAVESI-INVENTOINNIT JA SÄHKÖKALASTUKSET)

Virtavesien nykytilaa ja kunnosusmahdollisuuksia selvitettiin Orivedellä (Kooninjoki), Hämeenkyrössä (Lavajoki) ja Parkanossa (Juurijoki). Inventointien aikana kartoitettiin yhteensä noin 34 kilometriä joki- ja purovesistöä. Viiden viime vuoden aikana KVVY on inventoitu yhteensä 220 kilometriä virtavesistöjä.

Vuonna 2018 sähkökoekalastuksia tehtiin ennätys määrä, sillä koekalastuksia toteutettiin 31 virtavesistöissä yhteensä 91 koealalla. Koekalastettujen koealojen määrä kasvoi hieman edellisvuodesta (2017 82 koealaa). Sähkökoekalastuksilla kartoitettiin Kokemäenjoen vesistöalueella esiintyviä alkuperäisiä taimenkantoja, selvitettiin taimenen mätirasiaistutusten tuloksellisuutta ja arvioitiin virtavesien kunnostustoimien vaikutuksia. Lisäksi sähkökoekalastuksia tehtiin taimenten vaellustutkimuksiin liittyen.

Sähkökoekalastusten ehkä erikoisin tulos saatiin, kun keväällä koekalastettiin Tampereen ydinkeskustassa virtaava Viinikanoja. Koekalastuksen tavoitteena oli selvittää toimiiko tämä taajama- ja toutaimen lisääntymisalueena. Koekalastuksilla saatiin saaliiksi kolme ojaan lisääntymään noussutta toutainta, mikä antaa perustelut ojan kalataloudellisilla kunnostamiselle.

*Keväällä 2018 Viinikanojasta pyydetty toutain. Vuonna 2018 alueella uusittiin silta, jonka yhteydessä uoman kunnostuksissa **pvrittiin huomioimaan kalataloudellisia arvoja.***

ALKUPERÄISTEN TAIMENKANTOJEN KARTOITUS

KVVY on vuodesta 2011 alkaen kartoittanut Kokemäenjoen vesistöalueen esiintyviä alkuperäisiä taimenkantoja DNA-näytteiden avulla. Kartoitustyötä on jatkettu vuosittain ja tuloksista koostettiin raportti vuonna 2018, joka on luettavissa KVVY:n kotisivuilta. Kokemäenjoen vesistöalueen taimenkantojen nykytila-arvio ja istutustoiminnan vaikutukset taimenkantojen tilaraportti antaa laajan yleiskuvan siitä, missä kunnossa alueemme taimenkannat ovat ja miten istutustoiminta on vaikuttanut kantojen tilaan.

Taimenkantojen kartoitusta jatkettiin vuonna 2018 viiden kalastusalueen virtavesissä. Taimenten DNA-näytteitä onnistuttiin kerätä 15 eri virtavesistöstä yhteensä 125 näytettä. Tämän lisäksi sähkökalastamalla onnistuttiin kerätä 6 DNA-näytettä harjuksista. Tulokset tulevat olemaan erittäin mielenkiintoisia, sillä tutkituissa vesistöissä oli pieniä pohjavesivaikutteisia puroja, joiden taimenkanta tulee todennäköisesti eroamaan huomattavasti istutuksissa eniten käytetyistä taimenkannoista. KVVY on kerännyt taimenen DNA-näytteitä tällä hetkellä yhteensä 687 kpl.

TAIMENTEN VAELLUSKÄYTTÄYTYMISEN SELVITTÄMINEN

Kokemäenjoen vesistöalueella esiintyvien taimenkantojen vaelluskäyttäytymisestä ei ole mitään tietoa. Vaikka istutettujen taimenten vaelluksia ja kasvua on selvitetty vuosikymmenten aikanaan Carlin-merkkitutkimuksin, ei virtavesissä luontaisesti esiintyvien tai mätirasiamenetelmällä kotiutettujen taimenten vaelluskäyttäytymistä ole selvitetty. Ei tiedetä ovatko alueella esiintyvät taimenkannat paikallisia vai onko alueen virtavesissä myös järvivaelteisia taimenkantoja. Asian selvittämiseksi KVVY on vuodesta 2015 alkaen merkinnyt sähkökalastamalla saatuja taimenia T-ankkurimerkein. Vuonna 2018 onnistuttiin merkitsemään yhteenä 27 taimenta. Vuosien 2017-2018 ajan on merkitty yhteensä 175 taimenta.

Vuonna 2018 merkittävä taimenen vaellustutkimukseen liittyvä edistysaskel otettiin Ylöjärven Myllypurolla, kun vesistöön mätirasiamenetelmällä kotiutetun taimenkannan vaelluskäyttäytymistä alettiin tutkia PIT-merkki menetelmällä. Menetelmässä puron alaosaan rakennettiin sähköantenni, joka rekisteröi PIT-merkillä merkittyjen taimenten liikkeitä. Ensimmäisen vuoden aikana onnistuttiin merkitsemään sähkökalastuksella pyydytetyt 52 taimenta. Vaellustutkimuksen tavoitteena on selvittää Myllypurosta Näsijärveen vaellukselle lähtivien taimenten määriä sekä Näsijärvestä takaisin puroon palaavien lisääntymiskykyisten yksilöiden määriä.

Taimeniin asennettava riisinyväkokoinen PIT-merkki ja vesistöön asennettava antenni antavat tulevaisuudessa arvokasta tietoa mätirasiaistutuksella kotiutetun taimenkannan vaelluskäyttäytymisestä Myllypurossa.

KOKEMÄENJOEN VESISTÖALUEEN TAIMENEN KUTUHAVAINNOINTIVERKOSTO

Uuden tiedon keräämiseksi KVVY perusti vuonna 2017 Kokemäenjoen vesistöalueen taimenen kutuhavainnointiverkoston. Verkoston tavoitteena on kannustaa maa- ja vesialueiden omistajia sekä vapaaehtoisia kutuhavainnoitsijoita seuraamaan taimenen kutua. Verkoston tavoitteena on koota yhteen virtavesien ja taimenkantojen hoitotyöstä kiinnostuneet henkilöt ja luoda toimintamalli Kokemäenjoen vesistöalueelle, jossa vapaaehtoisten taimenen kutuhavainnointitiedot kootaan yhteen laajemman kokonaiskuvan saamiseksi.

Kutuhavainnoinnilla pyritään selvittää lisääntymiskykyisten taimenten määriä ja sitä minkä kokoisia lisääntyvät yksilöt ovat. Lisääntyvien yksilöiden koon perusteella voidaan arvioida ovatko lisääntyvät yksilöt paikallisesti eläviä yksilöitä vai yksilöitä, jotka tekevät syönnösvaelluksen järviin. Lisäksi kutuhavainnointi tuottaa paikallista tietoa siitä, milloin taimenen lisääntymisaika on ja miten eri ympäristötekijät vaikuttavat lisääntymisajankohtaan. Kutuhavainnoinnilla kerätään tietoa myös missä osassa koskialuetta taimen lisääntyy ja miten syvyys- ja virtaamaolosuhteet sekä pohjan raekoko vaikuttavat lisääntymisalueiden valintaan. Tietoa kutualueiden sijainnista, virtausoloista sekä alueen pohjanrakenteesta voidaan käyttää hyväksi virtavesien kunnostuksissa.

Vuonna 2017 taimenen kudun seuranta oli haastavaa, sillä syyskuussa virtavesien virtaamat kasvoivat voimakkaasti vaikeuttaen merkittävästi kudun seurantaa. Vuonna 2018 olosuhteet olivat sitä vastoin helpot poikkeuksellisen alhaisen virtaaman ansiosta. Kutuverkoston jäsenet kävivät seuraamassa taimenen kutua kuudessa eri vesistössä. Lisääntymispuhissa olevia taimenia havaittiin kolmessa vesistössä. Havaintojen perusteella kutu oli kiivaimmillaan Pirkanmaalla lokakuun puolivälissä. Tulevina vuosina kutuhavainnointiverkosto pyritään laajentamaan uusille virtavesikohteille ja vapaaehtoisia kannustamaan liittymään verkoston jäseneksi.

Kokemäenjoen vesistöalueella toimivat taimenen kutuhavainnointiverkosto tuottaa uutta tietoa taimenen lisääntymisestä. Tietoa käytetään taimenkantojen hoitotyössä. (Kuvat A ja B kuvaaja Ville Virtanen, kuva C kuvaaja Anna Väisänen).

TAIMENKANTOJEN KOTIUTUSISTUTUKSET MÄTIRASIAMENETELMÄLLÄ

Virtavesi-inventoinnit ovat osoittaneet, että Kokemäenjoen vesistöalueella on lukuisia virtavesiä, jotka sopivat taimenen elinalueeksi, mutta joista ei ole saatu sähkökoekalastuksilla taimenia saaliiksi. Ihmistoiminnan seurauksena taimenkannat ovat hävinneet useista alueen virtavesistä. KVYY on toteuttanut vuodesta 2012 lähtien vuosittain yhteistyössä kalastusalueiden ja osakaskuntien kanssa taimenen kotiutusistutuksia mätirasiamenetelmällä. Istutusten jälkeen tehdyt sähkökoekalastukset ovat osoittaneet, että istutusmenetelmä on tuottanut hyviä tuloksia. Kokemäenjoen vesistöalueella esiintyvien eriytyneiden taimenkantojen sekoittumisen välttämiseksi mäti-istutuksiin ei tulisi kuitenkaan ryhtyä, mikäli vesistössä esiintyy luontaisesti taimenta. Tällaisessa vesistössä taimenkannan tilaa vahvistetaan ensisijaisesti kunnostustoimilla, jotka parantavat vesistössä jo esiintyvän taimenkannan luontaista lisääntymistä ja parantavat taimenen poikasten elinmahdollisuuksia.

Vuonna 2018 mäti-istutusmäärä kohosi uuteen ennätykseen, kun 9 virtavesikohteen istutuksissa käytettiin yhteenä 22,5 litraa taimenen mätiä (2017 15,5 l). Istutuksia jatkettiin vanhoilla kohteilla Näsijärven ja Kulo-Rautaveden alueella sekä Sammun-Sammaljoessa. Mäti-istutuksia tehtiin ensimmäistä kertaa Kuoreveteen laskevalle Lahnajoelle (Mänttä-Vilppula) sekä Längelmäveden eteläosassa sijaitsevaan Myllyojalle (Kangasala).

Kova jäätalvi 2017-2018 ja sen jälkeen vallinnut poikkeuksellinen kuiva ja kuuma kesä loivat haastavat olosuhteet taimenen kotiutusistutuksille ja taimenkantojen hoitotyölle. Haastavista olosuhteista huolimatta sähkökoekalastuksilla saatiin mätirasiaistuksista syntyneitä taimenia saaliiksi useista istutusvesistöistä. Tulosten perusteella voidaan todeta, että vuoden 2018 istutukset ovat onnistuneet ainakin kohtalaisen hyvin.

KVYY:n tavoitteena on laajentaa mäti-istutuksia uusiin taimenettomiin virtavesiin. Kotiutusistutusten aloittaminen vaatii vesialueiden omistajilta myötämielisyyttä istutustoimiin ja taimen elinkierron mahdollistaville kunnostustoimenpiteille.

Tuuralla ja kairalla oli töitä, kun mätirasiaistutukset toteutettiin ensimmäistä kertaa Kangasalan Myllyojassa. Istutustyö palkittiin, kun Myllyojan neljältä koelalta saatiin sähkökoekalastamalla yhteensä 26 kesänvanhaa taimenen poikasta.

VIRTAVESIEN KUNNOSTUKSET

Edellisten vuosien tavoin KVVY organisoii ja toteutti vuonna 2018 virtavesien talkookunnostustapahtumia. Syys-lokakuun viikonloppuina järesjesttiin yhteensä 6 talkookunnostustapahtumaa. Talkookunnostuksia jatkettiin rutiininomaisesti Näsijärven alueella Myllypurolla, Asuntilanjoen reitillä ja Peräjoella. Vuonna 2018 virtavesien talkookunnostukset laajentuivat Längelmäveden kalastusalueelle (Taipaleenjoen reitti), jossa aikaisemmin ei ole toteutettu talkookunnostuksia. Talkookunnostustapahtumia pidettiin myös Ikaalisissa sijaitsevalla pohjavesivaikutteisella Lähdetojalla ja Kyrösjärveen laskevassa Kovesjoella. Vuosien 2013–2018 KVVY on järjestänyt yhteensä 21 virtavesien talkookunnostustapahtumaa.

Vuonna 2018 talkootapahtumiin osallistui yhteensä noin 120 vapaaehtoista henkilöä, joiden vastikkeetta tehdyn työn määrä oli 700 tuntia. Talkootapahtumien aikana kohdevesistöihin muodostettiin taimenelle soveltuvia kutosoraikoita ja uomaa kivettiin maltillisesti kalojen ja rapujen suojapaikkojen muodostamiseksi. Edellisen vuoden tavoin Rudus Oy ja Tampereen Autokuljetus Oy KTK olivat tukemassa kunnostustoimia kutosora toimituksilla.

Kalastusalueiden ja osakaskuntien toimihenkilöt ovat auttaneet merkittävästi talkookunnostustapahtumien toteuttamisesta mm. keräämällä kiinteistöjen omistajien kirjallisia suostumuksia ja osallistumalla myös itse talkootapahtumien toteutukseen. Paikalliset ihmiset ovat antaneet myös koneellista apua kunnostuksessa käytettävän kivimateriaalin siirrossa.

Talkookunnostusten lisäksi vuoden aikana toteutettiin kaksi koneellista kunnostusta. Merkittävänä kunnostustoimenpiteenä oli Orivedellä sijaitsevan Taipaleenjoen reitin Myllykoskessa olevan padon muuttaminen kalojen kuljettavaksi. Tämän nousuesteen poistaminen vapautti joen yläosan koskialueet taimenelle lisääntymis- ja poikastuotantoalueiksi. Toinen koneellinen kunnostus toteutettiin Ylöjärven Myllypurolla. Myllypuron koneellisen kunnostamisen tarkoituksena oli kunnostaa voimakkaasti perattun puron osuus, ennen talkookunnostusten järjestämistä samalla alueella. Vuosien 2013–2018 aikana KVVY on suunnitellut ja ohjannut 4 koneellista kunnostusta.

TIEDOTUS

Olenainen osa virtavesien ja taimenkantojen hoitotyötä on avoin tiedottaminen tehdyistä toimenpiteistä. Tiedon jakamisella ja tiedottamisella pyritään kannustamaan ihmisiä omaehtoiseen vesistöjen kunnostamiseen. Positiivisten tulosten esille nostamisella pyritään kannustamaan niin maa- ja vesialueiden omistajia kuin vapaaehtoisia talkookunnostajia ryhtymään toimiin virtavesien ja taimenkantojen tilan parantamiseksi. Edellisten vuosien tavoin vuonna 2018 tehdyistä toimenpiteistä tehtiin useita lehtiartikkeleja sekä kaksi juttua YLE radioon. Hoitotoimista koostettiin myös videoita Virtavesi Youtube-kanavalle ja virtavesikohteista ladattiin 360° asteen panorama valokuva Googlen maps palveluun, josta ne on kaikkien katsottavissa. Ladattuja kuvia on tällä hetkellä 1 649 kpl.

VIRTA-hanke oli mukana kolmessa tilaisuudessa, joissa tuotiin esille virtavesien ja taimenkantojen hoitotoimia. Kevällä KVVY järjestämällä kevät retkellä esiteltiin Peräjoen taimenen mätirasiaistutusten tuloksia ja tutustuttiin

Kokemäenjoen vesistön
vesiensuojeluyhdistys ry

Orivedellä Taipaleenjoen Myllykosken purettavaan patoon. Keväällä kansainvälisellä vaelluskalapäivänä osallistuttiin Pärrinkoskella tilaisuuteen, jossa Peltolammin koululaisille esiteltiin taajama-alueella virtaavaa Pärrinkoskea ja sen luontoarvoja. VIRTA-hanke tuki mätirasioilla ja taimenen mädillä Nekalan normaalikoulun luokan järjestämää tutkimusta, jossa mädin kehittymistä seurattiin akvaariokokeessa. Mädin kuoritusvaihe onnistui hyvin ja kuoriutuneet taimenet vapautettiin koululaisten toimesta keväällä Viinikanojaan. Syksyllä järjestettiin koululaisille sähkökoekalastus näytös Viinikanojalla, jossa taimenia etsittiin uudesta kotivesistöstä. Valitettavasti poikasia ei tällä kertaa löytynyt, mutta ehkä tilanne voi joskus olla toisin.

Taimenselvitys

VIRTA-hanke osallistui KVVY:n organisoimaan kevät retkeen, jonka aikana tutustuttiin mm. Peräjoen mätirasioihin ja Taipaleenjoen Myllykosken purettavaan patoon.

YouTube-kanava

VIRTA-hankkeessa toteutettiin sähkökoekalastusnäytös Viinikanojassa Tampereen normaalikoulun kahdelle luokalle.

VIRTA-hanke osallistui keväällä kansainvälisellä vaelluskalapäivänä Tampereen Pärrinkoskella pidettyyn tilaisuuteen, jossa Peltolammin koululaiselle pidettiin koulutustilaisuus vesistöistä ja vesieliöstä.

VUODEN TOIMENPITEITÄ OLIVAT TUKEMASSA

KALASTUSALUEET JA OSAKASKUNNAT

Näsijärven kalastusalue, Längelmäveden kalastusalue, Pirkkalan kalastusalue, Suodenniemen kalastusalue, Kyrösjärven kalastusalue, Oriveden-Pehulan osakaskunta, Onnitaipaleen osakaskunta, Parkkuun osakaskunta, Kahanpään osakaskunta, Paavola-Uskalin osakaskunta, Padustaipaleen osakaskunta, Ylöjärven vesien osakaskunta ja Lopen osakaskunta.

KUNNAT JA KAUPUNGIT

Virtain kaupunki, Mänttä-Vilppulan kaupunki, Oriveden kaupunki, Kangasalan kaupunki, Tampereen kaupunki, Ylöjärven kaupunki, Nokian kaupunki, Lempäälän kunta, Hämeenkyrön kunta, Ikaalisten kaupunki, Parkanon kaupunki ja Sastamalan kaupunki.

YRITYKSET, SEURAT JA YHDISTYKSET

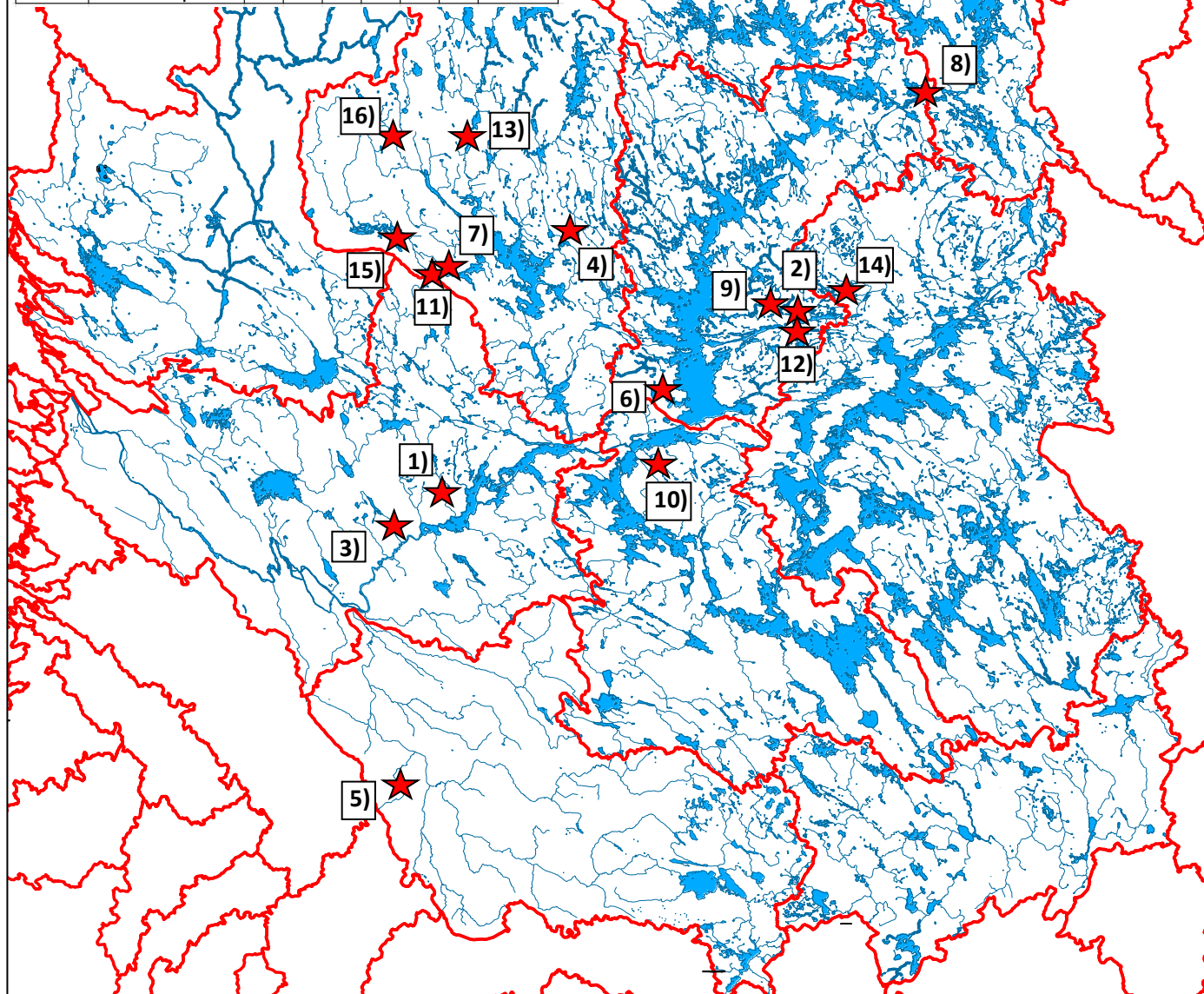
EKOenergia ympäristörahashto, Rudus Oy, Tampereen Autokuljetus Oy KTK, Wigren Oy, Länsi Apteekki, Näsijärven Lohikalayhdistys ry, Rapala rahasto, WWF, KESKO ja ELY-keskuksen Järvi-Suomen kalatalouspalvelut.

KUNNOSTETUT KOHTEET VUOSINA 2013–2018

Talkookunnostus								
Numero	Kohde	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Yhteensä
1	Rautajoki	X						1
2	Myllyoja		X					1
3	Kikkelänjoki		X					1
4	Vahokoski		X					1
6	Myllypuro			X	X	X	X	4
7	Särkikoski			X				1
8	Vilppulankoski			X	X			2
9	Loppiskoski				X	X	X	3
10	Sikojoki				X			1
11	Suninkoski				X			1
12	Peräjoki					X	X	2
14	Taipaleenjoen reitti						X	1
15	Lähdetoja						X	1
16	Kovesjoki						X	1
Koneellinen kunnostus								
Numero	Kohde	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Yhteensä
5	Hanhijoki			X				1
13	Parkanon puro					X		1
6	Myllypuro						X	1
14	Taipaleenjoen reitti						X	1
Kunnostukset yhteensä		1	3	4	5	4	8	16

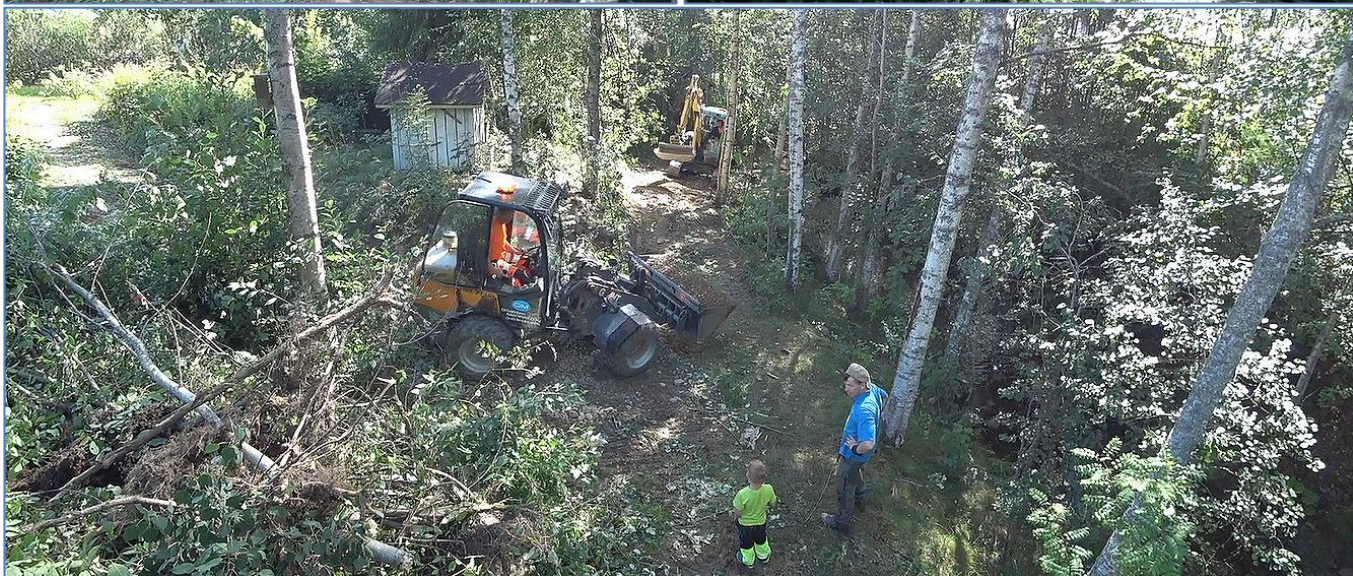
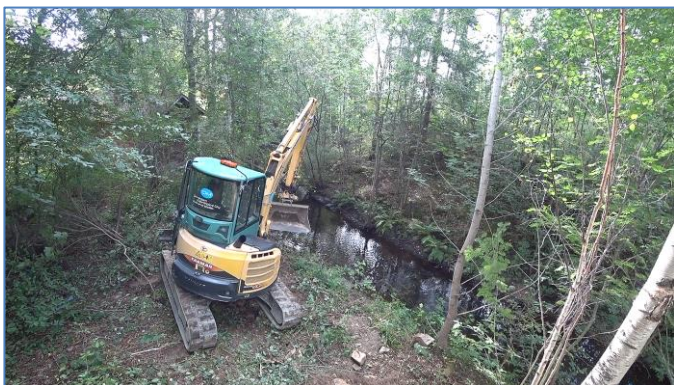

Kunnostettuja kohteita = ★

MYLLYPURON (YLÖJÄRVI) KONEELLINEN KUNNOSTUS 6.8.2018

Ylöjärven Myllypuron kunnostusoiimet aloitettiin vuonna 2015 talkookunnostuksilla. Talkookunnostuksia on jatkettu vuosittain. Vuonna 2018 Myllypurolla toteutettiin ensimmäinen koneellinen kunnostus. Kaivinkoneella ja pyöräkuormaajalla kunnostettiin Siivikkalan alueella sijaitsevaa noin 100 metriä pituista puron osuutta, joka oli voimakkaasti perattu. Uomassa oli toteutettu myös kallion louhinta töitä vedenpinnan laskemiseksi. Perattu uoma todettiin olevan turhan työläs kunnostaa käsivoimin, joten sen kunnostaminen päätettiin tehdä koneellisesti. Rantakiinteistöjen omistajien suostumuksella ja avustuksella uoma kivettiin puron törmälle nostetuilla suurilla perkauskivillä ja uomaan muodostettiin taimenen lisääntymiseen soveltuvaa kutusoraa. Puron reunoille tuotiin kaskoiksi kutusoraa 1.9.2018 pidettävää talkookunnostusta varten. Koneellisella kunnostuksella pyrittiin kunnostamaan työläimmät alueet ja edesauttamaan käsipelin talkoilla tehtäviä kunnostuksia.

Ennen kunnostuksia

Jälkeen kunnostusten

Louhinta- ja perkaustoimilla avoimeksi tehty uoma palautettiin taimelle soveltuvaksi elinalueeksi. Kunnostettu puro-osuus sähkökoekalastettiin ennen kunnostustoimien toteuttamista, joten kunnostustoimien jälkeen tehtävillä koekalastuksilla voidaan arvioida, miten kunnostustoimet ovat vaikuttaneet taimenkannan tilaan.

Kokemäenjoen vesistön
vesiensuojeluyhdistys ry

Klikkaa meitä saadaksesi lisätietoa!

TAIPALEENJOEN REITIN (ORIVESI) MYLLYKOSKEN PADON MUUTTAMINEN KALAN KULJETTAVAKSI 7.8.-8.8.2018

Längelmävedeen laskevalla Taipaleenjoen reitillä toteutettiin sähkökalastustutkimus vuonna 2016. Sähkökalastus toteutettiin yhteistyössä Onnistaipaleen osakunnan kanssa ja sitä oli tukemassa taloudellisesti Pirkanmaan Perhokalastajat, Oriveden kaupunki ja Längelmäveden kalastusalue. Sähkökalastamalla ei saatu yhtään taimenta saaliiksi vesireitin ylimmiltä koskialueilta (Hyttökoski ja Sahankoski), mutta taimenia saatiin alimmalta koskialueelta, joka sijaistis Myllykoskessa olevan vahan sahan padon alapuolella. Selvitys taimenkannan tilasta käynnisti Vapaat Vesireitit-hankkeen, jonka tavoitteena oli poistaa vesistössä olevia nousuesteitä, toteuttaa virtavesien kunnostus- ja selvittää taimenten vaellusläytymistä.

Vapaat Vesireitit -hankkeessa Myllykoskessa oleva pato muutettiin kalojen kuljettavaksi elokuun alussa. Kuiva ja kuumien kesien takia Taipaleenjoen reitin virtaama oli poikkeuksellisen pieni. Alhainen virtaama helpotti kunnostustoimien toteuttamista ja kunnostustoimet valmistuivat odotettua nopeammin. Myllykosken padon muuttaminen kalan kuljettavaksi mahdollistaa nyt taimenien vaeltamisen alaosaan reitin yläosan koskille lisääntymään. Vesiteillä ei ole ihmisen tekemiä nousuesteitä. Kunnostustoimet toteutettiin EKOenergian ympäristörahoituksesta, Rapala-rahasto, Rudus Oy ja Tampereen autokuljetus KTK tuella.

Myllykoski keväällä 2018

Ennen kunnostamista

Kunnostuksen jälkeen

Vuosi 2018 antoi hyvän kontrastin virtavesien virtaaman suhteen. Kun kevät retken aikana Taipaleen Myllykoski kuohui tulva korkeudessa, oli elokuussa virtaama laskenut ennätys alhaiseksi. Myllykosken pato onnistuttiin muuttamaan kalan kuljettavaksi helppoissa olosuhteissa.

Kokemäenjoen vesistön
vesiensuojeluyhdistys ry

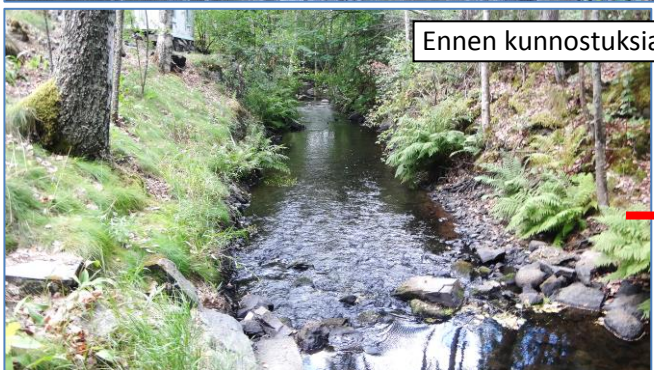
Klikkaa meitä saadaksesi lisätietoa!

MYLLYPURON (YLÖJÄRVI) TALKOOKUNNOSTUS 1.9.2018

Syyskuun ensimmäisenä lauantaina pidettiin Ylöjärven Myllypurolla jo neljännet talkookunnostukset. Vuonna 2018 talkookunnostukset järjestettiin yhteistyössä WWF:n ja Keskon kalapolut yhteistyön kautta. KVVY toimi talkookunnostustapahtuma organisoijana ja vetäjänä. WWF, Kesko ja alueelliset K-kauppiat henkilökunta osallistuivat kunnostukseen sekä järjestivät talkootapahtumassa lapsille oheistoimintaa. WWF ja Kesko vastasivat myös talkooväen muonituksesta.

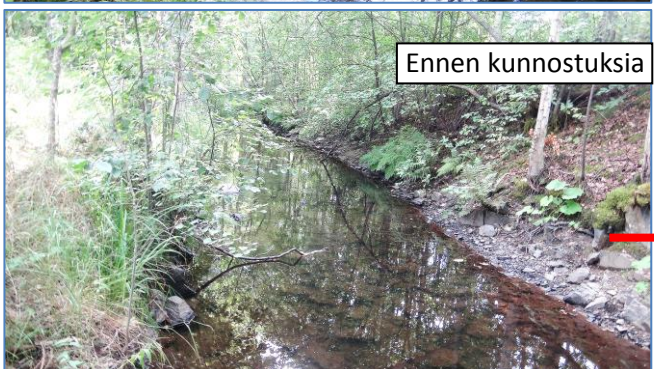
Talkookunnostuksen aikana parannettiin ja viimeisteltiin elokuussa koneellisesti kunnostettua uoman osaa. Päivän aikana uomaan muodostettiin taimenen kutusoraikoita ja uomaa kivettiin kalojen suojapaikkojen muodostamiseksi. Talkookunnostuksiin osallistui runsaasti nuoremman sukupolven kunnostajia, joten virtavesien kunnostustoiminnan jatkuvuus on vahvalla pohjalla.

Ennen kunnostuksia

Jälkeen kunnostusten

Ennen kunnostuksia

Jälkeen kunnostusten

Koneellisen kunnostamisen ja talkookunnostamisen yhteistyöllä Myllypuron voimakkaasti peratusta kivettömästä uomasta palautettiin taimenelle soveltuva elinympäristö, jossa suojapaikkojen lisäksi on kutusoraikoita lisääntymiseen.

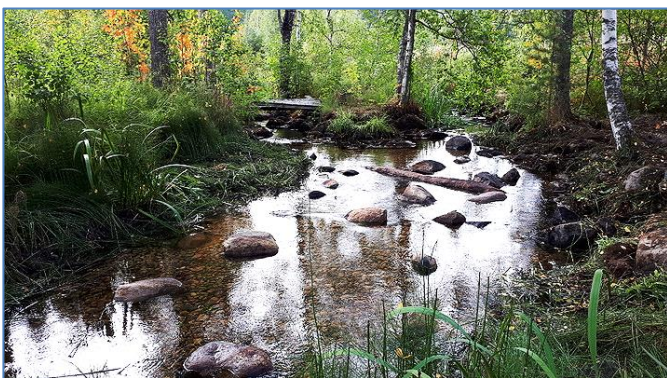
ASUNTILANJOEN REITIN LOPPISKOSKEN (TAMPERE) TALKOOKUNNOSTUS 8.9.2018

Näsjärveen idästä laskeva Asuntilanjoen reitti on poikkeuksellisen hieno virtavesikokonaisuus, jossa on useita virta- ja koskialueita. Virta- ja koskialueita on perattu minkä takia ne soveltuvat heikosti taimenen lisääntymisalueiksi. Virtavesien kunnostukset alkoivat vuonna 2015 kun vesireitin yläosassa sijaitsevassa Myllyojassa järjestettiin talkookunnostustapahtuma vuonna 2016. Kunnostustoimet saivat jatkoa kun vuosina 2016 ja 2017 kunnostustoimia toteutettiin Loppiskoskella. Vuonna 2018 kunnostustoimet jatkuivat Loppiskosken alaosassa sijaitsevalla virta-alueella. Talkoopäivän aikana uomasta poistettiin vesikasveja, jotka oli tukkinut uoma. Virta-alueen uoman reunoilla olevat perkauskivet palautettiin uomaan kalojen suojapaikkojen muodostamiseksi. Alueelle muodostettiin kaksi taimenen kutusoraikkoo.

Asuntilanjoen talkookunnostukset ovat edenneet nopeasti osakaskuntien ja paikallisten ihmisten tuella. Lähellä asuvan maanviljelijän antama konetyöapu on ollut ratkaisevassa asemassa talkookunnostusten järjestämisessä ja se on merkittävästi helpottanut itse kunnostusten toteuttamista. Asuntilanjoen kunnostustoimet saavat jatkoa vuonna 2019, kun kunnostusosioita toteutetaan vesireitin alimmalla koskialueella.

Paikallisten ihmisten antama konetyö apu on ratkaisevassa asemassa talkookunnostusten järjestämisessä. Kun sorat on siirretty uoman lähelle koneella, sen siirtäminen käsipelin veteen onnistuu varsin helposti.

Loppiskosken alapuolella sijaitsevaan virta-alueeseen palautettiin peratut kivet uoman reunoilta. Alueelle muodostettiin kutusoraikkoita taimenen luontaisen lisääntymisen parantamiseksi. Kutusoraikkoiden alapuolella vesi haarautuu kahteen uomaan, jotka molemmat kivettiin kalojen suojapaikkojen muodostamiseksi.

PERÄJOEN (TAMPERE) TALKOOKUNNOSTUS 15.9.2018

Tampereen Teiskossa sijaitsevan Peräjoen taimenkantaa on pyritty palauttamaan vuodesta 2012 alkaen vuosittain tehdyillä taimenen mätirasiaistutuksilla. Istutusten jälkeen tehdyillä sähkökoekalastukset seurattu taimenkannan tilan kehitystä. Koekalastusten perustella istutustoiminta on ollut tuloksellisesta ja vesistössä elää monen ikäluokan taimenia. Vanhimmat taimenet ovat saavuttaneet jo sukukypsyysyden.

Taimenen luontaisen lisääntymisolosuhteiden parantamiseksi Peräjoen kunnostustoimet käynnistettiin vuonna 2017. Vuonna 2018 talkookunnostuksia jatkettiin Peräjoen ala- ja keskiosilla. Poikkeuksellisen kuuma- ja kuiva kesä oli laskenut Peräjoen virtaaman erittäin alhaiseksi, mikä helpotti kunnostustoimien toteuttamista. Vielä ei voida arvioida, miten kesän 2018 vaikeat olosuhteet vaikuttivat Peräjoen taimenkannan tilaan ja onnistuiko taimen lisääntyminen vesissä vuonna 2018. Puron virtaama oli vielä syys-lokakuussa niin alhainen, että on todennäköistä että Näsijärveen syönnösvaellukselle lähteneet taimenet eivät päässeet nousemaan puroon kutemaan vuonna 2018.

Kosken niska mätirasioiden laiton aikana vuonna 2015

Kosken niska vuonna 2018

Kesä 2018 oli poikkeuksellisen kuiva ja kuuma, minkä johdosta monet pienet virtavedet Peräjoki mukaan kärsivät kuivuudesta.

Kokemäenjoen vesistön
vesiensuojeluyhdistys ry

Klikkaa meitä saadaksesi lisätietoa!

TAIPALEENJOEN REITIN (ORIVESI) HYTTÖSKOSKEN JA MYLLYKOSKEN TALKOOKUNNOSTUS 22.9.2018

Taipaleenjoen Myllykoskessa olevan padon muuttaminen kalojen kuljettavaksi elokuussa 2018, loi mahdollisuuden vesireitin yläosassa sijaitsevien koskialueiden kunnostusoimille. Nousuesteen poistamisen jälkeen vesireitin alaosassa oleva taimenkanta pääsee vaeltamaan joen yläosalle lisääntymään. Taimenen lisääntymisolosuhteiden parantamiseksi järjestettiin KVVY:n organisoima Längelmäveden alueen ensimmäinen talkookunnostustapahtuma. Talkookunnostus keskittyi muodostamaan Taipaleenjoen reitin ylimmälle koskialueella (Hyttöskoski) taimenen lisääntymiseen soveltuvia kutusoraikoita. Päivän aikana kutusoraikoita tehtiin myös Myllykosken niskalle.

Talkookunnostuksia tullaan jatkamaan Taipaleenjoen reitillä seuraavien vuosien aikana. Myllykosken nousuesteen poistamisen ja kutualueiden kunnostuksen vaikutuksia taimenkannan tilaan selvitetään tulevana vuosina sähkökoekalastuksin. Mielenkiinnolla odotamme miten nopeasti taimen vaeltaa vesireitin ylimmille koskille ja miten nopeasti tehokkaasti taimenkanta onnistuu lisääntymään kunnostetuilla koskialueilla.

Paikallisen maanviljelijällä oli poikkeuksellisen hienoa konekalustoa, jolla Ruduksen ja Tampereen autokuljetuksen sponsoroima kasettikuormallinen kutusoraa siirrettiin kunnostusalueiden läheisyyteen.

Myös Taipaleenjoen reitin virtaama oli poikkeuksellisen alhainen kunnostuksen aikana. Talkoiden aikana tehtiin yhteensä seitsemän erillistä kutusoraikkoa.

LÄHDETOJAN (IKAALINEN) TALKOOKUNNOSTUS 29.9.2018

Jyllinjoki ja sen sivu-uomat virtavesi-inventoitiin ja sähkökoekalastettiin KVYY:n toimesta vuonna 2016. Selvitys osoitti, että Jyllinjokeen lakevan Lähdetojan alaosassa taimen oli lisääntynyt luontaisesti. Selvityksessä tältä koealalta saatiin saaliiksi eniten 0+ ikäisiä taimenia. Löytö ilahdutti rantakiinteistön omistajaa siinä määrin, että hän aloitti kunnostustoimet oman kiinteistön alueella virtaavalla puron osalla ja poisti purossa olleen padon, joka toimi kalojen nousuesteenä. Nousuesteen poistaminen loi taimenelle mahdollisuuden nousta puron keskiosalle.

Vuonna 2018 Lähdetojalla järjestettiin talkookunnostuspatahtuma, jonka tavoitteena oli kunnostaa puron keskiosalla oleva perettu ja suoristettu uoman osa. Kunnostus toteutettiin ns. puukunnostuksella. Puista rakennettiin hiekkapohjaiseen uomaan suisteita ja virranohjaimia, jotka palauttavat uoman luontaisen mutkaisuuden ja syvyysvaihtelun. Puroon tehtiin myös soraikoita taimenen lisääntymistä varten.

Purossa ollut nousueste

Nousuesteen poistamisen jälkeen

Ennen kunnostuksia

Jälkeen kunnostusten

Ennen kunnostuksia

Jälkeen kunnostusten

Kokemäenjoen vesistön
vesiensuojeluyhdistys ry

Klikkaa meitä saadaksesi lisätietoa!

KOVESJOEN PAHOLUOMANTIENTEN VIRTAPAIKAN (PARKANO) TALKOOKUNNOSTUS 6.10.2018

EKOenergia ympäristörahaston tukemassa Vapaat Vesireitit –hankeessa toteutti vuonna 2018 Kovesjoen ensimmäiset talkookunnostukset. Kunnostusalue sijaitsi Kovesjoen ylittävän Laholuomantien sillan alapuolella. Ennen kunnostamista uoma oli hiekka- ja sorapohjainen, eikä uomassa ollut kivikkorakenetta, joka antaisi suojaa kaloille. Kunnostuksen päätavoitteena oli muodostaa uomaan suurista kivistä kynnyksiä alivirtaama kauden vesisyvyyden parantamiseksi. Kivikynnyksillä ja suisteilla monipuolistettiin virtaamaolosuhteita ja luotiin kaloille suojapaikkoja. Alueelle ei muodostettu taimenen varsinaisia kutusoraikoita, koska sähkökoekalastukset olivat osoittaneet taimenen luontaisen lisääntymisen onnistuvan alueella hyvin.

Ennen kunnostustoimien toteuttamista KVVY oli tehnyt sähkökoekalastustutkimuksen, jolla selvitettiin taimenkannan tilaa Kovesjoessa ja sen suurimmissa sivu-uomissa (Kuusijoessa ja Raivaluomassa). Selvitys osoitti, että vesistössä esiintyy elinvoimainen taimenkanta, mutta mikä vesistöissä olevien lukuisten noususteiden takia elää paikallisesti. Kovesjoen alaosalla sijaitsevalle padolle on laadittu kalatiesuunnitelma ja se tullaan rakentamaan lähivuosina, kun toimenpide saa vesilainmukaisen luvan. Nousuesteen poistaminen mahdollistaa järvivaelteisen taimenkannan elinkierron toteutumisen Kovesjoella.

Vapaat Vesireiti –hankkeen aikana otettiin yhteyttä myös Kovesjoessa ja Kuusijoessa oleviin maanomistajiin, joiden kiinteistöjen alueella sijaitsee kalojen noususteitä. Tulevina vuosina maa-alueiden omistajien tuella tullaan vesistössä tekemään toimenpiteitä noususteiden poistamiseksi. Talkookunnostuksia pyritään jatkamaan tulevina vuosina Kovesjoella.

Ennen kunnostuksia

Jälkeen kunnostusten

Ennen kunnostuksia

Jälkeen kunnostusten

Suojapaikattomasta hiekkapohjaisesta uomasta muodostui talkookunnostuksissa taimenen poikasille soveltuvaa elinaluetta.